

STOWA jaarstukken 2022

In te brengen in de STOWA-bestuursvergadering van 5 juli 2023

STICHTING TOEGEPAST ONDERZOEK WATERBEHEER

Postbus 2180

3800 CD AMERSFOORT

Inhoudsopgave

STOWA Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave	2
Directieverslag	3
Vooraf, business as usual?	4
1. STOWA in het kort.....	4
2. Organisatie, bestuur en bureau	6
3. Onderzoek & kennisontwikkeling	7
4. Samenwerking	10
5. Kennisdeling & kennisontsluiting	10
Jaarcijfers 2022	12
A. Balans per 31 december 2022.....	13
B. Staat van baten en lasten 2022.....	14
C. Kasstroomoverzicht	15
D. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	16
E. Toelichting op de balans	18
F. Toelichting op de staat van baten en lasten	21
Accountantsverklaring	26

Directieverslag

Vooraf, business as usual?

Ook in 2022 was de kennis en innovatieontwikkeling van STOWA gebaseerd op de Strategienota 'Energie in synergie'. De maatschappelijke thema's Waterveiligheid, Klimaatadaptatie, Waterkwaliteit, Energietransitie en Circulaire economie met aandacht voor de digitale transformatie en biodiversiteit, waren leidend voor ons werk. Dat lijkt als 'business as usual'. Maar 2022 was dat allerminst. Na 2 jaar toch onder lastige omstandigheden ons werk te hebben moeten doen, konden we elkaar in 2022 tijdens werksessies, symposia en andere bijeenkomsten, weer in levende lijve ontmoeten. Dat kwam precies op tijd; want op 20 april vierden we in Fort Voordorp onze uitgestelde relatiedag ter gelegenheid van ons 50-jarig bestaan. Een kwestie van goed plannen, of toch een tikkeltje geluk? Onder een warm zonnetje ontvingen we bijna 250 mensen met een goede lunch, met presentaties van onder andere Andre Kuijpers, waren er inhoudelijke werksessies vanuit de STOWA-collega's en genoten we van het afsluitende optreden van Victor Mids. En daarna de borrel.

We bereiden STOWA voor op de toekomst. Op organisatorisch vlak zijn in 2022 belangrijke besluiten genomen en acties ondernomen. Het STOWA-bestuur heeft besloten in plaats van een nieuwe strategienota op te stellen, de Strategienota 2019-2023 'Energie in synergie' te verlengen en op te waarderen; deze heeft nog weinig aan actualiteit ingeboet. Samen met ons project Jong Waterbeheer verkennen we in 2023 aanvullende onderwerpen hiervoor. Ook waren er veranderingen op het personele vlak, zowel binnen het bestuur als de STOWA-collega's. Na acht jaar voorzitterschap heeft Luc Kohsiek afscheid genomen van het bestuur en heeft hij het voorzitterschap overgedragen aan Geert-Jan ten Brink. De opengevallen plek is ingenomen door Marijn Ornstein, dijkgraaf van Vallei en Veluwe. In mei zijn Tessa van de Wijngaart de programmamanager voor Waterkwaliteit en ecologie en Oscar van Dam voor Waterveiligheid, toegetreden tot het STOWA-team.

1. STOWA in het kort.

STOWA is het kennis- en innovatiecentrum voor de gezamenlijke regionale waterbeheerders in Nederland. STOWA is kennismakelaar: STOWA verbindt de kennis- en innovatiebehoefte met de leveranciers van die kennis en innovaties. Maar ook andersom; bedrijven, kennisinstellingen en universiteiten kunnen met hun ideeën voor innovaties en te ontwikkelen kennis ook bij STOWA terecht met de vraag of die voor de waterbeheerders bruikbaar zouden kunnen zijn. STOWA is daarmee het kennisplatform van en voor de regionale waterbeheerders in Nederland.

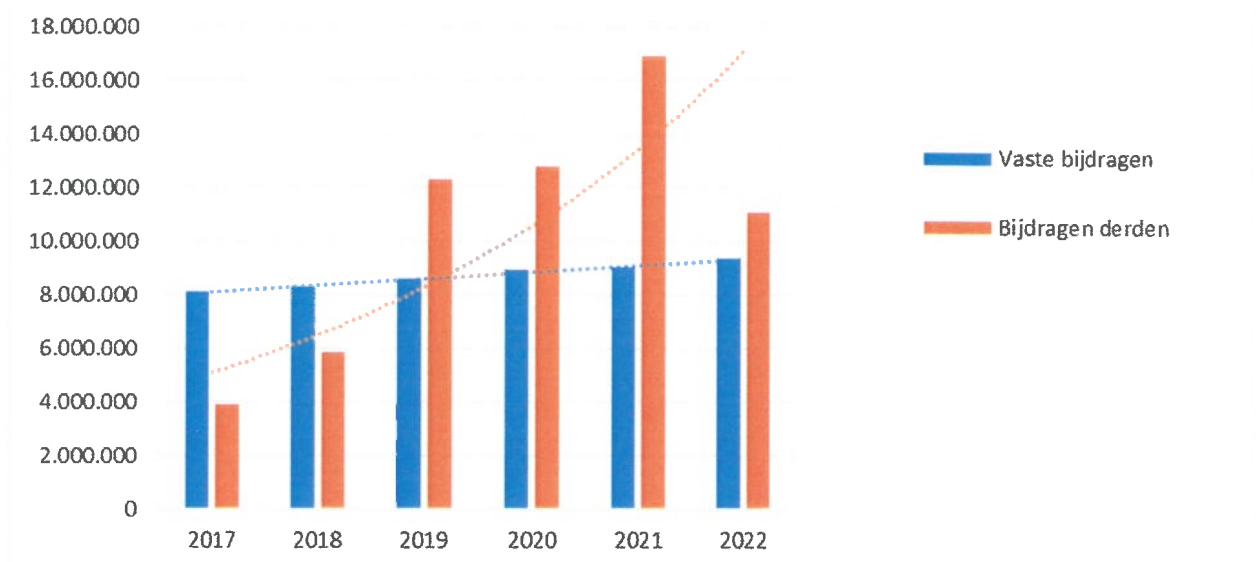
Om aan de kennisbehoefte van de regionale waterbeheerders tegemoet te komen ontwikkelt, vergaart, verankert STOWA samen met anderen de kennis die nodig is om de opgaven waar de regionale waterbeheerders voor staan, goed, efficiënt en effectief uit te kunnen voeren. STOWA werkt voor de gezamenlijke waterbeheerders. Belangrijke onderwerpen zijn klimaatadaptatie, het winnen van energie, de kennis van het watersysteem, de energietransitie, de circulaire economie, het water in de stad en veilige waterkeringen. De kennisvragen kunnen liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaalwetenschappelijk gebied. Drijfveren voor STOWA zijn een beter en / of goedkoper waterbeheer. Het betere omvat onder andere duurzaamheid, effectiviteit en nieuwe instrumenten.

STOWA kent de stichtingsvorm en dus volgt STOWA de Richtlijnen voor organisaties zonder winstoogmerk (RJ-640). Dit betekent onder meer dat naast de cijfermatige jaarrekening ook een directieverslag over de stichting, haar activiteiten, kentallen, inclusief mutaties daarvan deel uitmaken.

Deelnemers STOWA

Deelnemers in STOWA zijn alle waterschappen en de provincies via het IPO. Gezamenlijk brengen zij het benodigde geld bijeen voor het werk van de stichting, onderscheiden in vaste en variabele of projectbijdragen. Het jaarlijkse, door de deelnemers bijeen gebrachte reguliere vaste budget bedraagt zo'n 9 miljoen euro. Deze bijdrage van de waterschappen en provincies wordt jaarlijks

met het inflatiepercentage verhoogd. In 2022 is de jaarlijkse bijdrage daarnaast wederom verhoogd met 1 procent. Deze verhoging is bedoeld om de toenemende ambitie van de deelnemers voor STOWA-onderzoek waar te kunnen blijven maken. De variabele inkomsten worden opgebracht door derden; specifiek aan projecten gerelateerde bijdragen van deelnemers in STOWA en andere aan de overheid gerelateerde organisaties. Deze inkomsten over de jaren heen sterk fluctueren.

Ontwikkeling jaarlijkse vaste en variabele bijdragen

STOWA mission statement

Het samen met de regionale waterbeheerders definiëren van hun kennisbehoeften en kennisleemten op het gebied van het waterbeheer en het voor én met deze beheerders ontwikkelen, bijeenbrengen, beschikbaar maken, delen en verankeren en implementeren van die kennis.

STOWA is van, voor, door en met de regionale waterbeheerders, i.c. waterschappen en provincies. STOWA laat haar onderzoeken uitvoeren door universiteiten, instituten en bureaus. Programma- en begeleidingscommissies met daarin de regionale waterbeheerders en Rijkswaterstaat spelen daarbij een belangrijke rol. Zij waarborgen de vraagsturing en kwaliteit van de ontwikkelde kennis. STOWA staat voor 'De kracht van kennis', kennis die onafhankelijk en van de hoogste kwaliteit is, daardoor niet ter discussie staat en een bijdrage levert aan de keuzes en besluitvorming door de waterbeheerders.

Strategienota

In samspraak met de deelnemers stelt STOWA eenmaal per vijf jaar een strategienota op. Hierin worden zowel de inhoudelijke prioriteiten als de organisatorische aandachtspunten vastgelegd. In 2019 heeft het bestuur van STOWA de Strategienota 'Energie in Synergie' voor de periode 2019-2023 vastgesteld. Belangrijke inhoudelijke prioriteiten daarin zijn de maatschappelijk thema's Waterveiligheid, Waterkwaliteit, Klimaatadaptatie, Energietransitie en de Circulaire economie. Naast de ontwikkeling op de inhoud vragen ook de ontwikkelingen in de achterban van STOWA om verandering. De producten van STOWA zal steeds meer gericht zijn op zowel de bestuurder als de specialist. Het waterbeheerder zal ook in de toekomst nog politieker worden, al was het maar door de uitwerking van het principe Water en Bodem Sturend in de ruimtelijke ontwikkeling. Dit betekent dat STOWA zich meer en meer ook op bestuurders van de beheerders zal richten. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de beheerders wordt hoger en jongere collega's stromen in. Ook dat vraagt de nodige aandacht van STOWA. De hoofdlijnen van de huidige strategienota zijn nog steeds actueel. Voor de jaren na 2023 zal daarom niet een nieuwe strategienota worden opgesteld maar zal deze 'slechts' worden aangevuld.

Vraaggestuurde kennis

De concrete kennisprogramma's en -projecten van STOWA komen - met inachtneming van de strategienota - tot stand via behoefte-inventarisaties bij de deelnemers in de vier programmacommissies Waterveiligheid, Watersystemen, Waterketen en Afvalwatersystemen. De vier programmacommissies programmeren hun onderzoek rond de vijf maatschappelijke thema's uit de Strategienota. De samenstelling van de programmacommissies is afgestemd op de achterban; waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen. Daarnaast is er in elke programmacommissie ruimte voor specifieke vertegenwoordigers. Bij de programmering worden ook onderzoekssuggesties van de kennis- en innovatieleveranciers meegenomen; universiteiten, kennisinstututen en het kennisintensieve bedrijfsleven. Deze suggesties toetst de STOWA aan de behoeften van de deelnemers via de programmacommissies. Zo waarborgt de stichting het vraaggestuurde karakter van kennisontwikkeling.

2. Organisatie, bestuur en bureau

Organisatie

STOWA werd opgericht in september 1971. De stichting is statutair gevestigd in Den Haag en houdt sedert 1 maart 2010 kantoor aan het Stationsplein 89 te Amersfoort. Het werkveld van STOWA is in de afgelopen 51 jaar ontwikkeld van afvalwaterzuivering tot het volledige werkveld van de regionale waterbeheerders. Steeds duidelijker worden de relaties van de traditionele werkvelden van de waterbeheerders met de andere maatschappelijke opgaven zoals de Energietransitie en de Circulaire Economie. Vanuit de vorige en de huidige strategienota geeft STOWA ook invulling aan deze thema's.

Bestuur STOWA

De STOWA kent een bestuur waarin waterschappen, provincies en het Rijk zijn vertegenwoordigd. Hierbij is onder andere rekening gehouden met de geografische spreiding over het land. De bestuurders vanuit provincies en het Rijk worden benoemd op voordracht van respectievelijk het Interprovinciaal Overleg en van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat / Rijkswaterstaat. Zij worden benoemd voor onbepaalde tijd. De waterschapsvertegenwoordigers worden benoemd door het zittende bestuur voor een periode van maximaal twee termijnen van elk vier jaar.

Gedurende het jaar 2022 hadden de volgende personen zitting in het bestuur:

- G.J. (Geert-Jan) ten Brink (vanaf april 2022 voorzitter)	Waterschap Hunze en Aa's;
- P. (Peter) Ketelaars	Waterschap Aa en Maas;
- tot april 2022 drs. L.H.M. (Luc) Kohsiek (voorzitter)	Hoogheemraadschap Hollands
Noorderkwartier;
- J.N. (Hans) Kuipers	IPO, Provincie Drenthe
- Ir. E. (Eisse) Luitjens	Waterschap Noorderzijlvest;
- M. (Marijn) Ornstein (vanaf mei 2022)	Waterschap Vallei en Veluwe;
- K. (Katja) Portegies	Ministerie I&W, RWS/WVL;
- Prof. Dr. C. (Co) Verdaas (vanaf april vice voorzitter)	Waterschap Rivierenland;
- Ir. J.J. (Joost) Buntsma (secretaris)	STOWA

In het verslag jaar is het bestuur viermaal digitaal in vergadering bijeengewees (maart, juni, september en december). De vergaderingen hebben deels digitaal plaatsgevonden. Naast de vaststelling van de begroting 2023 en de jaarstukken 2021, heeft het bestuur onder andere gesproken over een update van de Strategienota 'Energy in synergie' in plaats van deze volledig te vervangen, de financiële perikelen als gevolg van de enorme inflatie en de gevolgen daarvan voor de bijdrage 2023 van de deelnemers.

Personeel

In 2022 had STOWA een personeelsbestand van 10 medewerkers in vaste dienst. Het personeelsbestand bestaat uit vijf programmamanagers, twee projectmedewerkers, twee administratieve medewerkers en een directeur. In 2022 waren de volgende personen in dienst van de STOWA:

– Petra Angelone	managementassistente/medewerker	Facilitaire zaken;
– Joost Buntsma	directeur;	
– Oscar van Dam	programmamanager	Waterveiligheid;
– Jet Gerssen	medewerker	Financiële zaken en projectadministratie;
– Bert Palsma	programmamanager	Waterketen;
– Michelle Talsma	programmamanager	Watersystemen;
– Cora Uijterlinde	programmamanager	Afvalwatersystemen;
– Bas van der Wal	projectleider	Watersystemen;
– Ludolph Wentholt	projectleider	Waterweren;
– Tessa van der Wijngaart	programmamanager	Watersystemen;

Daarnaast had STOWA in 2022 twee medewerkers in tijdelijke dienst:

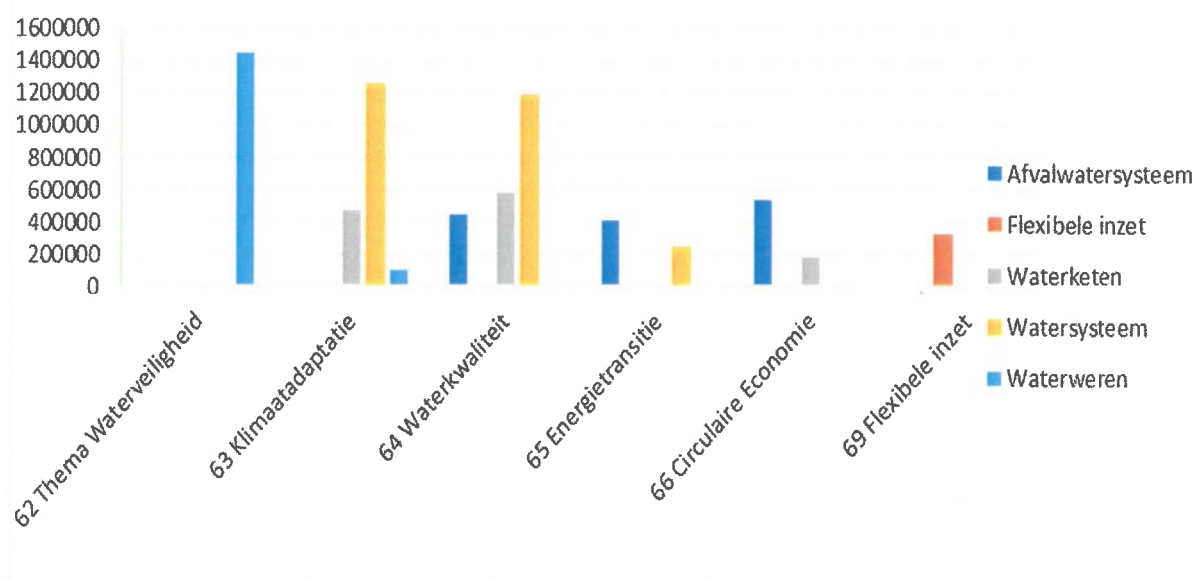
– Fleur van Gool	projectleider	Jong Waterbeheer
– Michiel Raak	projectondersteuner	P2C's

3. Onderzoek & kennisontwikkeling

In 2022 heeft STOWA haar werkzaamheden gebaseerd op de accenten die in de Strategienota 2019-2023 'Energie in Synergie' staan aangegeven: Waterveiligheid, Waterkwaliteit, Klimaatadaptatie, Energietransitie en Circulaire economie. De aansturing van het onderzoek vindt voor een belangrijk deel plaats vanuit de Programma Commissies voor de vier taakvelden Waterveiligheid, Watersystemen, Waterketen en Afvalwatersystemen. De verdeling van het eigen STOWA-budget, dus zonder de bijdragen van derden, over het onderzoekkrediet voor de vier taakvelden en die over de vijf maatschappelijke thema's, is in de beide onderstaande figuren weergegeven.

Samen met het ministerie van I&W, het IPO, de VEWIN en de waterschappen financierde STOWA de Kennis Impuls Waterkwaliteit en het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium. Het ministerie

van IenW/RWS en STOWA waren samen verantwoordelijk voor de financiering van het Innovatie Programma Micro-Verontreinigingen (IPMV) en het programma Professionalisering Instandhouding Waterkeringen (PIW). Samen met het IPO financierde STOWA het programma Ophoging Regionale Waterkeringen (ORK). Daarnaast faciliteert / voert de STOWA programma's uit die volledig door andere overheden worden gefinancierd: het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikasgassen Veenweiden (NOBV) voor het ministerie van LNV, het Platform Samen Klimaat Bestendig (PSKB) voor het ministerie van I&W en het Adviesteam Dijk Ontwerp (ADO) voor het HWBP.

Verdeling van het STOWA-budget over de maatschappelijke thema's

Het afgelopen jaar zijn weer een groot aantal onderzoeksprojecten ingang gezet / zijn afgerond. Een willekeurige greep:

Op het terrein van het thema **Waterveiligheid** werd het Polder2C's-Project in de Hedwigepolder afgerond. Dit internationale project werd begin 2023 afgesloten met een symposium in Antwerpen. Van vele kanten heeft het project waardering mogen ontvangen. Een van de onderwerpen waaraan aandacht werd besteed is het onderwerp Graverijen. In 2022 is de mogelijke ernst verkend en zijn de geesten rijp gemaakt voor een verder kennisprogramma op dit onderwerp. Graverijen was ook een van de onderwerpen waaraan tijdens de jaarlijkse Kennisdag Professionalisering Instandhouding Waterkeringen (PIW) aandacht werd besteed.

Binnen het programma Ophoging Regionale keringen (ORK) stond net als vorige jaren de vraag centraal "Hoe bereiken we veilige regionale keringen tegen aanvaardbare kosten?". De ratio achter de normeringssystematiek speelt hierbij een belangrijke rol. Hiervoor is eind 2022 gestart met een voorbeeldproject.

In het thema **Klimaatadaptatie** hebben wateroverlast en droogte inmiddels gelijke aandacht. In navolging van de 'Commissie Wateroverlast' is toegewerkt naar een 'Commissie Droogte' die focus aan zal brengen in het onderzoeksprogramma. In 2022 is nieuw onderzoek gestart naar een betere meteorologische informatievoorziening met aandacht voor de kwaliteit van weerproviders, neerslagstatistieken en seizoensverwachtingen. De Ecologische Sleutelfactoren vormden de inspiratie om een vergelijkbare aanpak te kiezen voor de stedelijke waterhuishouding; de Sleutelfactoren Stedelijke Waterhuishouding. Deze aanpak helpt bij de ontrafeling van het ingewikkelde samenspel tussen ruimtelijke inrichting, riolering, en grond- en oppervlaktewater. In 2022 bracht STOWA nieuwe praatplaten uit. Zo verscheen de praatplaat 'Naar een klimaatbestendig stedelijk gebied', die als doel heeft om het gesprek over de klimaatbestendige

stad tussen collega's, beleidsmedewerkers en bestuurders van gemeenten en waterschappen te faciliteren. Een tweede praatplaat heet 'Hergebruik van effluent'. Hierin komt de inzet van effluent als bron van zoet water voor landbouw, natuur, recreatie en industrie aan bod: wat zijn de kansen en risico's en kunnen we de waterkringlopen sluiten? De praatplaten over klimaatbestendigheid en -adaptatie zijn samengebracht in een handig mapje, inclusief (links naar) achtergrondinformatie. Voor het in kaart brengen van de kansen voor klimaatrobuuste beekdalen vanuit de Nationale Bossenstrategie voor de waterschappen te kunnen benutten, is een speciale viewer ontwikkeld.

Binnen het thema **Waterkwaliteit** was de afsluiting van de Kennis Impuls WaterKwaliteit (KIWK) met een afsluitend symposium, een belangrijke mijlpaal. Het resultaat: veel nieuwe kennis en ontsluiting van kennis en inzichten. Belangrijke inzichten in de emissieroutes van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen, de doorontwikkeling van de Sleutelfactor Toxiciteit en vergrijzing van het grondwater.

Het is onwaarschijnlijk dat de doelstelling van de Kaderrichtlijn Water in 2027 in Nederland worden gehaald. Binnen die context is STOWA gestart met verschillende onderzoeken. De Universiteit Utrecht is begonnen met een bestuurlijk juridisch onderzoek ten behoeve van de KRW na 2027. De noodzaak tot samenwerking en een meer geïntegreerde aanpak, is een van de aanbevelingen in de in 2022 gepubliceerde voorstudie. Een ander onderzoek dat in 2022 is opgestart is het onderzoek naar een andere monitoring dat uitgaat van de behoeften / eisen van het ecosysteem, 'van binnen naar buiten'. De gedachte hierachter is dat hiermee de noodzakelijke maatregelen beter zijn te identificeren. Uiteraard wordt hier gebruik gemaakt van moderne technieken zoals het gebruik van e-DNA-technieken om de visstand in beeld te brengen.

Een vaak vergeten factor voor de verbetering van de waterkwaliteit zijn de kwaliteit en kwantiteit van het aangevoerde rioolwater. Een goede prognose daarvan is onontbeerlijk. In 2022 is de tweede fase van start gegaan. De CoP Afvalwaterprognoses opgezet door STOWA en het Waterschapshuis, begeleiden het onderzoek op dit terrein. STOWA en RIONED ontwikkelden samen de zogenaamde BGT-inlooptool waarmee de loop van het neerslagwater kan worden geïdentificeerd.

Binnen de **Energietransitie** zou de rioolwaterzuivering een rol kunnen spelen als mogelijke 'energiehub'. Duurzaam gewonnen energie kan worden opgeslagen in waterstof en de gevormde zuurstof kan worden gebruikt voor de beluchting. WDOD heeft hiervoor op de zuivering Hessenpoort een pilot uitgevoerd. STOWA deed van de resultaten verslag. Het blijkt een interessant concept.

Initiatieven voor de toepassing van aquathermie uit oppervlaktewater (TEO) komen er steeds meer. Belangrijk aandachtspunt en mogelijke struikelpunt hierbij zijn de gevolgen voor het ecosysteem van de lozingen van het koudere water. STOWA werkt daarom op basis van nieuw beschikbare kennis aan een actualisering van de handreiking voor vergunningverlening uit 2018. Het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikasgassen Veenweiden, dat wordt gefinancierd vanuit de 'klimaatgelden' door het ministerie van LNV en andere 'veenpartijen', is een van de grote programma's van STOWA. Uit de analyses blijkt dat de werking en effectiviteit van maatregelen complex zijn. Effecten zijn afhankelijk van specifieke condities en zullen per gebied en per jaar verschillen. In 2023 zullen de eerste resultaten openbaar worden gemaakt.

Op het terrein van de **Circulaire Economie** heeft de samenwerking rond PHA2Use - het winnen van een grondstof voor bioplastic - geleid tot de bouw van een proefinstallatie in Dordrecht.

STOWA is een van de financiers van deze pilot. Inmiddels is een merknaam voor het product gekozen: Caleyda. In 2022 zijn twee (vervolg)onderzoeken gestart naar het terugwinnen van fosfaat uit het as van verbrand zuiveringsslib; Spodofos en Rubiphos.

Circulair assetmanagement is een belangrijk aandachtsveld voor de waterschappen. Op basis van analyses bij zes waterschappen is een compleet overzicht gemaakt van materiaalgebruik en milieu-impact. Dit overzicht is de basis om in de toekomst beter circulair te kunnen beheren, ontwerpen en aanbesteden.

4. Samenwerking

STOWA streeft al lang met andere kennisinstellingen en organisaties om het gevraagde onderzoek op elkaar af te stemmen, of gezamenlijk uit te voeren. Al meer dan tien jaar doet STOWA dit in de programma's Ophoging regionale keringen (ORK; provincies en waterschappen) en Professionalisering Instandhouding Waterkeringen (PIW; Rijkswaterstaat en waterschappen). Door projecten als de Kennisimpuls Waterkwaliteit (KIWK) en het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI) is samenwerking in het algemeen en die met het ministerie van IenW, provincies, drinkwaterbedrijven en de uitvoerende instituten nog verder versterkt. De relatie met het ministerie van LNV is verder versterkt door de uitvoering van het Nationaal Onderzoek Broeikasgassen Veenweiden (NOBV).

Lopende samenwerkingsrelaties zijn die met de Raad voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Rioned en het Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN). De internationale samenwerking met de partners in het Polder2C's project rond de Hedwige- en Prosperpolder zorgt voor een intensieve samenwerking met het Waterloopkundig Laboratorium van Vlaanderen en de andere Nederlandse en buitenlandse partners.

Buitenlandse partners

STOWA zoekt ook internationaal naar samenwerking. STOWA doet dit onder meer door deelname in EU-kennisprogramma's en in de Global Water Research Coalition, een wereldwijd onderzoeksplatform op waterketengebied.

Leden van de Global Water Research Coalition

5. Kennisdeling & kennisontsluiting

STOWA werkt actief aan het ontsluiten, verspreiden, delen en verankeren van de ontwikkelde en bijeengebrachte kennis. Door de Corona-crisis hebben we geleerd dat kennis in veel gevallen ook doormiddel van Webinars kan worden overgedragen; kennisoverdracht op afstand. Die lijn is dan ook voortgezet. Maar deze wijze van kennisoverdracht is niet zaligmakend. De fysieke ontmoeting is een basisvoorwaarde voor het opbouwen en onderhouden van netwerken en het smeden van samenwerkingsrelaties.

In 2022 heeft STOWA voor de derde maal een uitgebreid Jaarverslag (2021) uitgebracht met daarin een overzicht van alle opgestarte, lopende en afgeronde onderzoeksprojecten. Een uitgebreid boekwerk dat inzicht geeft in het werk van STOWA en de resultaten daarvan.

In 2022 heeft STOWA:

- 56 rapporten gepubliceerd;

- 28 fysieke, 27 digitale en 5 hybride bijeenkomsten georganiseerd, alleen of in samenwerking met anderen;
- 4 STOWA ter Info's uitgebracht en 10 digitale nieuwsbrieven.

Alle uitgaven van STOWA zijn gratis door iedereen te downloaden van de STOWA-site. Publicaties op het terrein van het waterbeheer worden in opdracht van STOWA opgenomen in de Hydrotheek die door Wageningen Universiteit wordt beheerd.

Naast de rapporten en bijeenkomsten attendeert STOWA haar achterban via de eigen website, speciale themasites en (digitale) nieuwsbrieven.

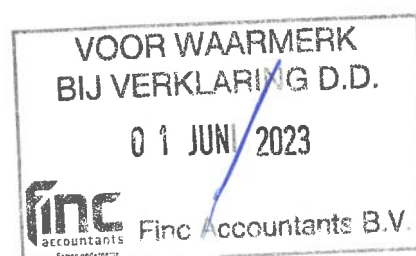
Amersfoort, 5 mei 2023

ir. Joost Buntsma
Directeur

Jaarcijfers 2022

A. Balans per 31 december 2022*(na resultaatbestemming)*

ACTIVA	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Materiële vaste activa</i>		
Inrichting en inventaris kantoor Amersfoort	37.884	46.104
<i>Vlottende activa</i>		
Vorderingen	501.131	329.181
Overlopende activa	426.841	1.401.778
<i>Totaal vlottende activa</i>	<u>927.972</u>	<u>1.730.959</u>
<i>Liquide middelen</i>	20.601.583	22.134.389
TOTAAL ACTIVA	21.567.439	23.911.452
PASSIVA	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Eigen vermogen</i>		
Restreserve	198.278	134.727
Risicoreserve personeelszaken	359.338	324.447
Reserve lopende verplichtingen/ vastgezette budgetten	8.112.677	9.168.775
Resultaat boekjaar	-	-
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<u>8.670.293</u>	<u>9.627.949</u>
<i>Vlottende passiva</i>		
Kortlopende schulden	2.177.791	2.615.184
Overlopende passiva	10.719.355	11.668.319
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<u>12.897.146</u>	<u>14.283.503</u>
TOTAAL PASSIVA	21.567.439	23.911.452

B. Staat van baten en lasten 2022

	<u>Jaar 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Jaar 2021</u>
	€	€	€
BATEN			
Bijdrage waterschappen	9.128.878	9.128.000	8.820.170
Bijdrage provincies	224.900	223.000	217.300
Bijdragen van derden in projecten	11.083.194	15.608.000	17.269.954
Overige inkomsten	68.235	-	3.600
Reserve	957.656	-	672.431
TOTAAL BATEN	21.462.863	24.959.000	26.983.455

	<u>Jaar 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Jaar 2021</u>
	€	€	€
LASTEN			
Bureau & algemene kosten			
<i>Personeelskosten</i>	1.280.480	1.350.000	1.247.702
<i>Huisvestingskosten</i>	103.810	120.000	85.558
<i>Overige kosten</i>	266.199	200.000	217.690
Totaal bureaunkosten & algemene kosten	1.650.489	1.670.000	1.550.950
Informatie & dienstverlening	530.523	450.000	655.858
Onderzoek & ontwikkeling	19.269.769	22.819.000	24.764.920
Overige lasten	12.082	-	11.727
Reserve	-	20.000	-
Totaal lasten	21.462.863	24.959.000	26.983.455

De resultaatbestemming staat uiteengezet op bladzijde 25.

C. Kasstroomoverzicht

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Exploitatiesaldo	€ -957.656	€ -672.421
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen materiële vaste activa	€ 17.525	€ 18.740
	€ 17.525	€ 18.740
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
- Afname, resp. toename kortlopende schulden	€ -1.386.357	€ 5.092.700
- Afname vorderingen op korte termijn	€ 802.987	€ 1.008.450
	€ -583.370	€ 6.096.150
Operationele kasstroom	€ -1.523.501	€ 5.442.469
Investeringskasstroom		
Investeringen in materiële vaste activa	€ -9.305	€ -8.375
Desinvesteringen in materiële vaste activa	€ -	€ -
Investeringskasstroom	€ -9.305	€ -8.375
Financieringskasstroom		
Mutaties langlopende schulden	€ -	€ -
Overige onttrekkingen	€ -	€ -
Financieringskasstroom	€ -	€ -
Toename / (afname) liquide middelen	€ -1.532.806	€ 5.434.094
Beginstand liquide middelen	€ 22.134.389	€ 16.700.295
Eindstand liquide middelen	€ 20.601.583	€ 22.134.389

VOOR WAARMERK
BIJ VERKLARING D.D.

01 JUNI 2023

Finc Accountants B.V.

D. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Organisatie

STOWA te Amersfoort, stichting ingeschreven onder nummer 41151257.

Doelstelling

De organisatie heeft tot doel om op het gebied van water(beheer) technisch onderzoek en ontwikkelingswerk te doen (laten) verrichten).

a. Algemeen

Vergelijkende cijfers

De in de jaarrekening opgenomen cijfers van het voorafgaande boekjaar zijn, indien noodzakelijk, voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

b. Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de Richtlijn voor de jaarverslaggeving RJ-640 (organisatie zonder winststreven). De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van de activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen geamortiseerde kostprijs. Winsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

c. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

• Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

• Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

• Schulden en overlopende passiva

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

d. Grondslagen voor de resultaatbepaling*Algemeen*

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de kosten en andere lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen, welke hun oorsprong vinden in het boekjaar, zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Baten

De baten betreffen de opbrengst van de in het verslagjaar ontvangen bijdragen van waterschappen, de provincies, (Europese) subsidies en overige partijen op het gebied van kennisontwikkeling en innovatie op het terrein van het waterbeheer.

Lasten

Onder de lasten worden de directe aan de geleverde diensten toe te rekenen kosten verstaan. De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten echter alleen voor zover de boekwinsten niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

e. Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

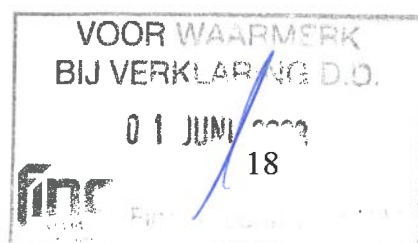
De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

E. Toelichting op de balans

ACTIVA

	<u>Inrichting & Inventaris</u> €	<u>Overige activa</u> €	<u>Totaal</u> €
Materiële vaste activa			
Cumulatieve aanschafwaarden	322.353	148.312	470.665
Cumulatieve afschrijving	-/- 317.263	-/- 107.298	-/- 424.561
Stand 1 januari	5.090	41.014	46.104
Investeringen	0	9.305	9.305
Desinvesteringen	-/- 0	-/- 0	-/- 0
Afschrijvingen	-/- 2.856	-/- 14.669	-/- 17.525
Cumulatieve aanschafwaarden	322.353	157.617	479.970
Cumulatieve afschrijvingen	-/- 320.119	121.967	-/- 442.086
Stand 31 december	2.234	35.650	37.884
<i>Afschrijvingspercentage</i>	10%	20%	
		2022 €	2021 €
Vlottende activa			
<i>Vorderingen</i>			
Debiteuren		500.457	328.270
Vorderingen O&O		0	661
Overige vorderingen		0	250
Terug te ontvangen personele premies		674	0
<i>Totaal vorderingen</i>		501.131	329.181
<i>Overlopende activa</i>			
Vooruitbetaalde kosten Bureau		39.477	21.093
Vooruitbetaalde kosten O&O		58.036	75.784
Nog te ontvangen subsidies		329.328	1.304.901
<i>Totaal overlopende activa</i>		426.841	1.401.778
Totaal vorderingen en overlopende activa		927.972	1.730.959
Liquide middelen			
<i>Betaalrekeningen</i>			
NWB		19.594.563	19.176.739
RABO		5.809	6.103
Kas		66	67
<i>Totaal betaalrekeningen</i>		19.600.438	19.182.909
<i>Spaarrekeningen</i>			
RABO		3.988	1.947.216
SNS		997.157	1.004.264
<i>Totaal spaarrekeningen</i>		1.001.145	2.951.480
Totaal liquide middelen		20.601.583	22.134.389

De post Liquide middelen is de afgelopen jaren sterk gegroeid en in 2022 iets afgenomen. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn vooruit betaalde bijdragen aan projecten door 'derden'.

PASSIVA

	<u>2022</u> €	<u>2021</u> €
Eigen vermogen		
<i>Restreserve</i>		
Stand 1 januari	134.727	395.072
Mutatie boekjaar	63.551	-/- 260.345
Stand 31 december	198.278	134.727

De restreserve is vrij inzetbaar.

<i>Risicoreserve personeel</i>		
Stand 1 januari	324.447	286.709
Mutatie boekjaar	34.891	37.738
Stand 31 december	359.338	324.447

De stand van de risicoreserve personeel wordt bepaald door 40% van de brutosalariskosten te berekenen. Deze voorziening wordt aangehouden voor het geval zich bijzondere situaties in de personele sfeer voordoen.

<i>Bestemmingsreserve projecten</i>		
Stand 1 januari	9.168.775	9.618.599
Budget Informatie en dienstverlening	450.000	350.000
Extra budget Informatie en dienstverlening	0	100.000
Budget Onderzoek en ontwikkeling	7.211.000	7.251.000
Bijdragen van derden in projecten	11.083.194	17.269.954
Besteding Informatie en dienstverlening	-/- 530.523	-/- 655.858
Besteding Onderzoek en ontwikkeling	-/-19.269.769	-/-24.764.920
Stand 31 december	8.112.677	9.168.775

Alle gelden in deze reserve zijn door het bestuur toegewezen kredieten aan de programmacommissies voor de vier werkvelden en zijn bestemd voor de financiering van toezeggingen voor de uitvoering van projecten die al door de programmacommissies zijn vastgelegd.

Vlottende passiva

<i>Kortlopende schulden</i>		
Crediteuren	2.080.435	2.549.108
Loonheffingen	45.366	32.474
Overige schulden	51.990	33.602
Totaal kortlopende schulden	2.177.791	2.615.184

<i>Overlopende passiva</i>		
Nagekomen inkoopfacturen Bureau	28.064	52.451
Nagekomen inkoopfacturen O&O	463.332	606.637
Vooruitontvangen subsidies/bijdragen	10.159.833	10.940.563
Vakantiegeldverplichting	12.277	13.638
Vakantiedagenverplichting	55.849	55.030
Overige		
Totaal overlopende passiva	10.719.355	11.668.319
Totaal vlottende passiva	12.897.146	14.283.503

Solvabiliteit

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Solvabiliteitspercentage	67 %	67 %
<u>eigen vermogen</u>	<u>8.670.293</u>	<u>9.627.949</u>
<u>vreemd vermogen</u>	<u>12.897.146</u>	<u>14.283.503</u>

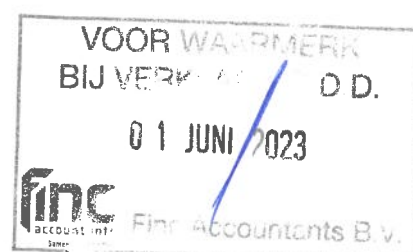
Voor het bepalen van het solvabiliteitspercentage is voor alle bijdragen van derden nagegaan welk deel al is besteed en welk deel niet. Het 'eigen vermogen' is daarom alleen opgebouwd uit nog niet bestede financiële middelen van de deelnemers in STOWA. Het 'vreemde vermogen' is onder andere opgebouwd uit het deel van de bijdragen van derden dat wel bestemd is voor een project maar nog niet besteed.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN, ACTIVA EN REGELINGEN*Huurverplichtingen*

Per 1 november 2009 is een huurcontract gesloten voor het kantoorpand in Amersfoort met een oppervlakte van 410.20 m². Uit hoofde van deze huurovereenkomst is een bankgarantie verstrekt ter hoogte van € 19.708. De looptijd van het huurcontract liep in 2019 af en is voor een periode van 10 jaar verlengd, en loopt derhalve af op 31 maart 2030. Na deze periode kan het huurcontract vervolgens per 5 jaar worden verlengd. De jaarlijkse kosten inclusief voorschot servicekosten bedragen circa k€ 95. De huurprijs wordt geïndexeerd volgens de CBS index "CPI Alle huishoudens (2015=100)".

Overige verplichtingen

Bij de opstelling van deze jaarrekening waren er geen aansprakelijkheidstellingen jegens de STOWA. Evenmin liggen er financiële claims van het personeel en zijn risico's met betrekking tot eventuele arbeidsongeschiktheid en pensioen in voldoende mate afgedekt.

F. Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

	Jaar 2022 €	Begroot 2022 €	Jaar 2021 €
Bijdragen			
<i>Deelnemersbijdragen</i>			
Regionale Waterbeheerders	9.128.878	9.128.000	8.820.170
Provincies	224.900	223.000	217.300
Totaal deelnemersbijdragen	9.353.778	9.351.000	9.037.470

Op basis van een vaste verdeelsleutel worden de deelnemersbijdragen door de deelnemers verstrekt. Jaarlijks is er gerekend met het inflatiepercentage (CBS-huishoudens over het voorafgaande jaar), alsmede met een ambitie-toeslag van 1%. In de begroting 2022 is voor de inflatie rekening gehouden met een percentage van 2,5 %.

<i>Projectbijdragen derden</i>			
Waterschappen	2.041.034		2.901.968
Provincies	442.279		1.028.425
Ministeries	8.220.113		12.593.502
(Europese) Subsidies	-/- 18.257		432.684
Overige Organisaties	398.025		313.375
Totaal Projectbijdragen	11.083.194	15.608.000	17.269.954

De post 'Projectbijdragen derden' vormt een substantieel onderdeel van de begroting. Waar deze zijn vastgelegd in een formele beschikking/overeenkomst zijn deze in de begroting opgenomen.

STOWA is gevraagd als coördinator, penvoerder en kassier op te treden voor het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium en de Kennis Impuls Waterkwaliteit. Waterschappen, provincies en het rijk dragen hier aan bij. Daarnaast voert STOWA voor het rijk een aantal programma's uit omdat de doelen hiervan van invloed zijn op of beïnvloed worden door het waterbeheer. Voorbeelden hiervan zijn het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikasgassen Veenweiden, Het Platform Samen Klimaat Bestendig en het Innovatieprogramma Verwijdering Microverontreinigingen.

Door de omvang van deze projecten, het startmoment, periode van uitvoeren en het afronden van deze projecten heeft een grote invloed op begroting en de jaarrekening van STOWA. Dit wordt nog eens versterkt doordat het betalingsmoment lopende de opdracht nog wel eens wijzigt.

<i>Overige inkomsten</i>			
Rente SNS	-		-
Rente NWB	68.235		-
Rente RABO	-		-
Auteursrechten	-		3.600
Overige	-		-
Totaal overige inkomsten	68.235	0	3.600

LASTEN

	<u>Jaar</u> <u>2022</u> €	<u>Begroot</u> <u>2022</u> €	<u>Jaar</u> <u>2021</u> €
Bureaunkosten			
<i>Personeelskosten</i>			
Salariskosten	898.344		811.116
Sociale lasten en pensioenen	419.893		380.740
Overige personeelslasten	130.243		223.846
Doorbelaast projectpersoneel	-/- 168.000		-/- 168.000
Totaal personeelskosten	1.280.480	1.350.000	1.247.702

De salariskosten zijn door de komst van twee nieuwe programmamanagers gestegen. Daarentegen zijn de overige personeelslasten zijn ten opzichte van 2021 gedaald doordat geen inhuur heeft plaatsgehad ter vervanging van een van de programmamanagers.

WNT : Toelichting inzake Wet Normering Topinkomens

Topfunctionarissen en toezichthouders

Functie:

Directeur

Naam:

De heer J.J. Buntsma

Beloning

€ 133.143 (2021: € 127.006)

Belastbare onkostenvergoedingen

€ 1.484 (2021: € 377)

Werkgeversdeel pensioen lasten

€ 50.000 (2021: € 48.941)

Dienstverband

100% fte (2021: 100% fte)

Datum aanvang dienstverband boekjaar

nvt

Datum beëindiging dienstverband boekjaar

nvt

*De bestuursleden van de STOWA ontvangen geen bezoldiging**Huisvestingskosten*

Huur- en servicekosten	86.859		72.933
Afschrijvingskosten	2.856		2.856
Gemeentelijke lasten	1.444		1.078
Schoonmaakkosten	5.856		6.251
Overige	1.741		924
Projectfaciliteiten	5.054		1.516
Totaal huisvestingskosten	103.810	120.000	85.558

Bij het verlengen van de huur van het kantoor in Amersfoort was over de duur van een jaar geen huur verschuldigd. Dit is terug te vinden in de lagere in de lagere huur- en servicekosten over 2021 ten opzichte van 2022.

Algemene bureaunkosten

Reizen en vergaderen	11.326		6.394
(Project)administratie	69.289		62.886
Accountant- en advieskosten	38.851		29.714
Porti, telefoon en internet	14.195		11.174
Kantoorbenodigdheden	5.038		3.640
Onderhoud en verzekeringen	4.691		4.983
Beheer en onderhoud automatisering	61.329		56.317
Afschrijvingskosten	14.669		15.884
Publiciteit en jaarstukken	10.876		0
Abonnementen en documentatie	32.732		24.309
Corona-maatregelen	0		837
Overige	3.203		1.552
Totaal algemene bureaunkosten	266.199	200.000	217.690

	Jaar 2022 €	Begroot 2022 €	Jaar 2021 €
Informatie- en dienstverlening			
Hydrotheek	55.922		49.921
Stowa-ter-info	98.223		81.192
Digitale nieuwsbrief	8.055		8.190
Stowa website	41.789		48.806
Water Governance Magazine	15.055		19.754
GWRC	20.105		14.242
Kwartiermaken Datasience en IM	6.897		6.897
Versterking communicatiefunctie	22.875		32.561
Overige voorlichting	50.204		65.635
Strategienota	27.352		0
Do Facts Matter	0		112.560
Waterinnovatieprijs	0		2.202
Jonge waterbeheerder	40.766		77.559
NWB Water-innovatiefonds	21.227		0
STOWA 50 jaar jong	122.053		136.339
Totaal informatie- en dienstverlening	530.523	450.000	655.858

Onder informatie en dienstverlening worden activiteiten gefinancierd die een meer STOWA-breed karakter hebben. Naast een aantal jaarlijks terugkerende onderwerpen, worden hieronder ook incidentele projecten verantwoord die gerelateerd zijn aan kennishalen en kennisdelen. Met de productie van de STOWA ter Info in de vorm van een e-zine zijn de productiekosten gestegen hiermee is geen rekening gehouden. In 2022 is een begin gemaakt met de up date van de Strategienota. Deze post was niet begroot. Daarnaast heeft STOWA de aanloopkosten van het NWB Water-innovatiefonds in 2022 gefinancierd.

Onderzoek en ontwikkeling

	Jaar 2022 €	Begroot 2022 €	Jaar 2021 €
<i>Naar werkvelden</i>			
Afvalwatersysteem	3.115.006	2.400.000	3.261.918
Waterketen	2.965.368	2.630.000	2.924.760
Watersysteem	10.049.409	13.183.000	15.252.217
Waterweren	3.139.986	4.275.000	3.326.025
Flexibele inzet	0	331.000	0
Totaal Onderzoek en ontwikkeling	19.269.769	22.819.000	24.764.920
<i>Naar thema's</i>			
Klimaatadaptatie	2.833.037	3.445.000	3.322.442
Energietransitie	4.957.040	5.810.000	8.837.644
Waterveiligheid	3.062.985	4.175.000	3.215.207
Waterkwaliteit	7.519.231	8.003.000	8.297.144
Circulaire economie	897.476	1.055.000	1.092.483
Flexibele inzet	0	331.000	0
Totaal Onderzoek en ontwikkeling	19.269.769	22.819.000	24.764.920

STOWA voert een groot aantal projecten uit die mede worden gefinancierd of in een aantal gevallen in zijn geheel, door derden. Deze derden kunnen overigens ook deelnemers in STOWA zijn die een aanvullende bijdrage voor een specifiek project doen. Deze projecten met bijdragen van derden zijn vaak groot van omvang. Dit zijn onder andere het Nationaal Onderzoeksprogramma Broeikasgassen Veenweiden (Min. LNV), het Adviesteam Dijkontwerp (HWBP), het Platform Samen Klimaatbestendig (Min. I&W) en het Innovatie Programma Micro-Verontreinigingen (Min. I&W), de

Kennis Impuls WaterKwaliteit (Min. I&W, IPO, Vewin, waterschappen), het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (Min. I&W, IPO, Vewin, waterschappen) en de langjarige programma's Ophoging Regionale Keringen (IPO) en Professionalisering Inspectie Waterkeringen (Min I&W/RWS). Een deel van deze bijdragen wordt deels als voorschot uitbetaald / in een afgesproken jaar geïnd.

Projectbijdragen derden

	<u>Jaar 2022</u> €	<u>Begroot 2022</u> €	<u>Jaar 2021</u> €
<i>Specificatie bijdragen naar werkvelden</i>			
Informatie en dienstverlening	0	0	38.000
Afvalwatersysteem	1.199.086	1.000.000	1.376.766
Watersysteem	8.111.874	10.483.000	13.380.401
Waterketen	411.231	1.400.000	606.117
Waterweren	1.512.122	2.725.000	1.868.670
Flexibele inzet	0		0
Totaal	11.234.313	15.608.000	17.269.954

Specificatie bijdragen naar thema's

Informatie en dienstverlening	0	0	38.000
Klimaatadaptatie	769.729	1.615.000	1.952.712
Energietransitie	4.007.765	5.150.000	8.358.422
Waterveiligheid	1.512.122	2.725.000	1.862.620
Waterkwaliteit	4.933.216	5.783.000	4.956.209
Circulaire economie	11.481	335.000	101.991
Flexibele inzet			
Totaal	11.234.313	15.608.000	17.269.954

Verloop bestemmingsreserves

Werkvelden	Stand 31-12- 2021	Budgetten 2022	Inkomsten derden 2022	Uitgaven 2022	Mutaties 2022 ivm verdeling (flexibel budget)	Stand 31-12- 2022
I&D	76.120	450.000	0	-530.523	110.000	105.597
Afvalwatersystemen	3.460.935	1.400.000	1.047.967	-3.115.006	20.519	2.773.377
Watersysteem	4.778.937	2.700.000	8.111.874	-10.049.409	1.351.168	4.190.234
Waterketen	838.473	1.230.000	411.231	-2.965.368	-1.356.567	870.903
Waterweren	14.310	1.550.000	1.512.122	-3.139.986	-15.120	-48.434
Flexibele inzet*)	0	331.000	0	0	-110.000	221.000
Totaal bestemmingsreserves	9.168.775	7.661.000	11.083.194	-19.800.292	0	8.112.677

*) Het budget 'flexibele inzet' is gedurende het jaar verdeeld over de werkvelden.

Het jaarlijkse onderzoekbudget van STOWA is toegekend aan de programmacommissie voor elk van de 4 werkvelden van STOWA. Een deel van het STOWA-budget is beschikbaar voor niet begrote maar belangrijke en urgente projecten. Dat aanvullend toegekende budget wordt bij het budget in de begroting van dat werkveld opgeteld.

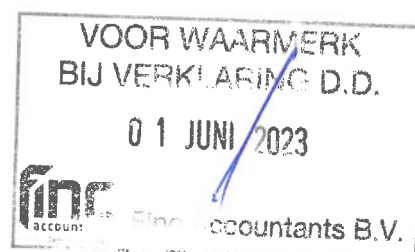
Het toegekende budget wordt in principe gedurende het jaar verplicht en in dat jaar uitgegeven. Wanneer de betaling die bij een verplichting hoort niet in dat jaar wordt voldaan, of een gereserveerd budget nog niet wordt verplicht, blijft dat beschikbare bedrag gereserveerd voor dat doel. De tabel in de bijlage geeft een overzicht van de samenhang tussen het toegekende budget, de inkomsten van derden en de stand van de reserve aan het begin van het jaar en het eind van het jaar.

Overige toelichting

Bestemming van het exploitatiesaldo 2022:

Totaal exploitatiesaldo:

Toegerekend aan:	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Bestemmingsreserve projecten	-1.056.098	-/- 449.824
Risicoreserve personeel	34.891	37.738
Restreserve	63.551	-/- 260.345
	-957.656	-672.431

Accountantsverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer ('STOWA')

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (hierna 'STOWA') te Amersfoort, opgenomen in de jaarstukken 2022 op pagina 12 tot en met 25, waarin opgenomen een eigen vermogen per 31 december 2022 van € 8.670.293 en een resultaat over 2022 van € 957.656 negatief, gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van STOWA per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met RJ 640 jo. Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van STOWA zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Conform onze beroepsstandaarden hebben wij aandacht besteed aan het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management en het frauderisico rondom het verantwoorden van de opbrengsten. Ook zijn eventueel aanvullend aanwezig geachte frauderisico's onderkend.

In dit kader hebben we onderstaande frauderisico's onderkend:

1. Bijdragen door Derden niet (volledig) verantwoorden
2. Ongeautoriseerde betalingen uitvoeren
3. Inkoopfraude door personeel: Als gevolg van het ontvangen van kickbacks niet de meest optimale partij inhuren voor projecten

Op basis van onze risicoanalyse hebben wij geen andere materiële frauderisico's gesignaleerd.

Het onderkende risico is als volgt geadresseerd:

Risico 1:

1. Vastgesteld dat bijdragen over het algemeen worden verstrekt door dezelfde (soort) partijen.
2. Vastgesteld dat op de website van STOWA het begunstigde bankrekeningnummer wordt vermeld.
3. Vastgesteld dat Derden een intensieve betrokkenheid bij het project hebben.

Risico 2+3:

1. Vastgesteld dat er een aanbestedingsprocedure aanwezig is en deze ook wordt nageleefd.
2. Vastgesteld dat het proces van het autoriseren van inkoopopdrachten, inkoopfacturen en betaalopdrachten juist is ingericht.
3. Vastgesteld dat SHA-codes van betaalopdrachten en werkelijk uitgevoerde betalingen aan elkaar gelijk zijn.
4. Vastgesteld dat Derden een intensieve betrokkenheid bij het project hebben.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van de onderkende frauderisico's.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- evalueren van de resultaten van huidig boekjaar en het verleden om na te gaan of er indicaties zijn op continuïteitsissues;
- evalueren resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor 2023; en
- evalueren van alle verkregen informatie tijdens onze controlewerkzaamheden op mogelijke indicaties op continuïteitsissues.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

We hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden verwijzen we naar de website van het NBA www.nba.nl.

Waalwijk, 1 juni 2023

Finc Accountants B.V.

drs. W.B.W. Dekker AA